

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput II. Idem (a) Tornacensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

in 3. part. *disput.* 233. *quest.* 83. *cap.* 2. & ita juxta præsentem text. in dicendum est, quod si altare consecratum movetur è loco ubi consecratum est, & in alium transfertur, aut in sua forma mutatur, vel sigillum altaris mutationem sustinet, novà indiget consecratione; non tamen ideo Ecclesiæ consecratio iteratur: ex translatione verò, seu mutatione altaris portatilis non datur ipsius violatio, *cap. concedimus* 30. *de consecr. dist.* 1. nisi ipsum frangi, aut majori ex parte destrui contingat, juxta ea, quæ adducit P. Henao *com. 2. disput.* 24. *sect.* 3. Quod attinet ad secundam partem, difficilius est sententia textus in *dist. cap. si motum*, quatenus dicit, quod si parietes mutantur, & non altare, sale exorcizetur Ecclesiæ; nam omnem consecrationem redintegrandam esse probat textus in *dist. cap. Ecclesiis*. Sed est dicendum, sententiam dicti capituli *si motum*, procedere quando non mutantur funditus parietes, sed major pars consecrata salva remanet, ut probat Glossa *ibi*, verbo *Mutat*; nam si funditus everterentur, & denuò extruerentur, integrè esset conficienda consecratio, *dist. cap. Ecclesiis*: immò addendum est, quod cum major pars consecrata salva remanet, ex consilio tantum fit reconciliatio, non autem ex præcepto. Unde exponendus est textus in *cap. lignis* 6. *hoc tit.* dum ait, neque Ecclesiam, nec altare esse iterum consecrandum, si parietibus Ecclesiæ illatis, & mensâ altaris modicam partem fracturam, lignea ædificia Ecclesiæ consumpta fuerunt; non enim mutatione altaris Ecclesiæ violaretur, aut altare Ecclesiæ mutatione; sed reddendo singula singulis, ideo nulla est violatio altaris, aut Ecclesiæ in specie, quia neque in altari contingit casus violationis, quia modica fuit fractura, & ad violationem intervenire debet mutatio, aut fractura in majori parte: in Ecclesiâ quoque nulla intercessit violatio, quia parietes non mutantur, quod exigitur ad violationem, ex supra traditis. Non tamen est omittendum discrimen, quod in hac parte versatur inter jus civile, & ecclesiasticum; nam jure civili infimum etiam solum aræ ipsius templi consecrabatur, juxta duas formulas consecrationis, quas refert Brissonius *de formulis*, pag. 115, unde ædes sacræ manebant jure Romanorum Gentilium etiam post dirutum ædificium, *l. ades sacræ* 73. *ff. de contrab. emptio.*

S. sacræ, vers. Locus, Instit. de ver. divif. Seneca *de consolat. ad Helviam*, *cap. 13. in fine.* apud nos verò juxta sacros canones domus dedicatur, ut talis, & ut Ecclesiæ fiat; quare in forma ipsa consistit consecratio, eaque perempta, penitusque collapsâ, definit locus sacer esse, *cap. defabrica* 24. *de consecr. dist.* 1. unde usu evenire cernimus, ut ædificia, quæ olim sacris usibus erant dedicata, formâ veteri amissâ, vel penitus collapsâ, redigantur ad prophanos usus, & in privatorum dominio permaneant, quia excurrunt religionem: docent Azor. *instit. mor. part. 2. libro 10. cap. 26. quest.* 12. Barbosa *de potest. Episcop. alleg.* 27. *ex num.* 14. Canisius *ad hanc ritul.* aliàs consecratione manente, non potest locus ipse ad humanos usus transferri, *capite nulli* 4. 12. *quest.* 2. *cap. semel* 4. 19. *quest.* 3. *cap. comperimus* 2. 14. *quest.* 6. *cap. ligna* 38. *cum sequens. cap. vestimenta* 42. *de consecr. dist.* 1. *cap. semel* 51. *de R. l. lib.* 6. & jure civili locus sacer prophanus fiebat, si ex lege, vel Senatusconsulto locus ipse alibi transferebatur, ut constat ex Plinio *lib. 10. epist. paulo post medium*; quo modo accipit textum in *l. intra* 83. *§. sacram. ff. de V. O.* in illis verbis: *Si res sacra lege aliqua profana fiat*, D. Joseph. *Retes in repetit. prælect. ad ipsum textum*, *num.* 12. Alio etiam modo apud ipsos solvebatur locus sacer religione, videlicet, si numina, quæ ibi colebantur, solenni carmine evocarentur, quod ex Macrobio, & Servio refert Brissonius *lib. 1. de formulis*, pag. 63. & 64. Illustrant P. Faber *lib. 2. semestr. cap. 4.* alii apud Osualdum *lib. 4. Donelli*, *cap. 1. lit. P.* cujus evocationis creditur extare vestigium in *l. sacræ, §. illud. ff. de ver. divif.* quæ evocatio plerumque fiebat in oppugnatione urbium hostium, ut de Bejorum urbe narrat Livius *lib. 5.* & de Carthaginensibus carmen ipsum refert Macrobius *lib. 3. Saturn.* *cap. 15.* quia sacra loca ab hostibus capta profana censentur, nec victor eorum religione tenebatur, *l. cum loca* 36. *ff. de religiof. superstitiosè enim ipsi credebant Deos sponte sua ab urbibus devictis aufigisse*, ad victoresque se transfuisse: quod delirium illustrat Zerda *ad lib. 2. Aneid. Virgil. vers.* 351. Apud nos verò loca ipsa Deo dicata semper in iis casibus sacra manent, *cap. pastoralis* 13. *quest.* 1. *cap. prima actione* 26. *quest.* 3. docet de Joseph. *d. Retes lib. 6. opusc. cap. 2.*

CAPUT II.

Idem (a) Tornacensis.

Tua fraternitas requisivit à nobis, utrum tibi dedicatione Ecclesiarum, tam diebus Dominicis, quam privatis liceat celebrare? super quo tibi duximus breviter respondendum, quod in diocesi (b) tua, tam Dominicis diebus, quam privatis, tibi Ecclesiæ dedicationes impendere licet.

NOTÆ.

1. (a) **Tornacen.**] Ita etiam legitur in tertia collectione, *sub hoc tit. de dedic. Ecclesiarum, cap. 1.* De diocesi Tornac. nonnulla notavi in *cap. 7. de rescript.*
(b) **Diocesi tua.**] Altarium, ac ædium sacrarum inaugurationes solis licet aggredi Pontificibus,

in quorum diocesi consecrantur, *cap. nemo, cap. his ergo* 14. *cap. nullus* 25. *de consecr. dist.* 1. *cap. 28. 7. quest.* 1. Concil. Arausic. *can.* 100. *ibi*: *Dedicatio illi omni modo reservatur, in cuius territorio Ecclesia assurgit.* Aurel. *1. can.* 13. & 8. *ibi*: *Patriarchæ si obierit, nullus Episcopus, &c. aut in civitate, aut per parochias altaria audeat consecrare, si fecerit, anno integro Missas facere non præsumat.* Wormat.

Worm. *can. 1.* quod & in consecratione personarum, & aliarum rerum similiter definitur in *cap. 1. §. ad Episcopum, 25. dist. cap. quamvis, 68. dist. cap. quod sedem 10. de offic. ordin. cap. penult. §. Christina, de prescript.* Savarus ad Sidonium *lib. 4. epist. 15.* Ant. August. *lib. 4. in epist. tit. 48.* & notavi supra in *cap. 1. de relig. domibus;* & si quidem ab alieno Episcopo contrarium temerè præsumptum fuerit, consecratio quidem tenet in hoc, ut manente suo subiecto; nunquam deleri possit: quem sacramentalem effectum appellavit D. Thomas 2. 2. *quest. 39. artic. 3. in conclus.* & sic accipiendum est Anacleti decretum in *can. Episcopus in diocesim, 7. quest. 1.* sed temerè consecranti, præter ejus, quod interest in civilem exactionem, perpetuò insuper depositionis poena ipso jure irrogatur, si spectemus Concilii Antiocheni antiquam severitatem, *cap. nullum, 9. quest. 2.* vel certè exercitii Pontificalium per annum suspensionis, ex Concilio Aurel. supra relato, & Trident. *sess. 6. olere form. cap. 5. & sess. 14. cap. 2. & sess. 23. cap. 8.* immò Ecclesiam ipsam aliquando legimus divinitus everlam; nam Rodolphus Glaber refert, ventis, ac tempestate disjectam, & dissipatam Ecclesiam monasterii Lucanensis in pago Turonico; quam Fulgo Andegavorum Comes extruxerat; cum eam Petrus quidam Cardinalis contra voluntatem Hugonis Turonensis Archiepiscopi consecrare meditaretur: quod ita refert Glaber monachus; & cum multi per regionem factum comperissent, nulli venit in dubium, quoniam insolens præsumptionis audacia irritum constituisset votum, simulque præsentibus, ac futuris, ne huic simile agerent; evidens indicium fuit.

COMMENTARIUM.

Eccliam constructam consecrandam esse divinis præcipibus definitur in *cap. 1. cap. Eccle-*

stias 13. cap. omnes, de consecr. dist. 1. à D. Clemente *epist. 2. ad Jacobum,* Euaristo apud Burchardum *lib. 3. Decret. cap. 27.* & usum illum invaluisse à temporibus Apost. tradunt Eusebius *lib. 4. de vita Constant. cap. 40. & lib. 10. cap. 3.* Theodor. *libro 1. cap. 30. & docent Durantius lib. 1. de ritibus Eccles. cap. 24. Cochier in face hist. cent. 2. cap. 29.* eamque perficere posse Episcopum; tam diebus Dominicis, quam feriatis; in præfenti docet Innocentius, dum tamen Missæ sacrificium offeratur; *cap. omnes 3. de consecr. dist. 1. Barbosa de potest. Episc. alleg. 27.* quam ipse celebrare potest, vel alii presbytero committere; dum tamen Episcopus consecrationis ritum expleat, *l. 18. tit. 10. part. 1.* quia hæc facultas competit Episcopo ratione ordinis; & ita delegare non potest; ut dicemus infra in *cap. aquam 9.* In nostra verò Hispania contrarium; immò tantum diebus Dominicis consecrationes Ecclesiarum fieri posse, non sine ratione statutum fuit in Concilio Cæsaraugust. *can. 1.* his verbis: [In sanctum & satis venerabile Concilium residenti- bus nunciatum est nobis; quod aliqui Pontifices regulam veritatis prætermitentes, Ecclesias; quæ à fidelibus piâ devotione construantur; extra diebus Dominicis consecrant. Si ergo cum quisque nostrum mortalium ad sacerdotale promovetur officium; nullatenus parimur; ut in reliquis diebus; nisi tantum Dominicis festivitatis, ii qui honoris digni habentur officio; in ordine præficiantur Ecclesiastico; quanto magis ut dedicata sancta templa; quæ ab hominibus fidelibus censentur honorificanda; sine diebus Dominicis perhibeantur consecranda; cujusque ergo talium præsumptiones Pontificum non solum Sanctorum Patrum cohiberemur prohibere sententiâ; sed propriâ deliberatione censemus; ut nulli penitus Pontificum in quibuscunque provinciis constitutis à modò liceat præter certis diebus Dominicis Ecclesias sanctas consecrare.]

CAPUT III.

Idem (a) Nidrosiensis Episcopo:

Quod in dubiis. Et infra: Altare verò, in quo tabula, cui consecrationis benedictio Pontificali ministerio adhibetur; semota fuerit, vel enormiter fracta, debet non immeritò (b) consecrari: nec negamus; quin oleum non consecratum consecrato possit oleo commisceri:

NOTÆ.

(a) **N**idrosiensis. Ita etiam legitur in tertia collectione, *sub tit. de dedicat. Eccles. c. 2. & in cap. quod in dubiis, de renunc.* ubi alias partes hujus decretalis congesti.

(b) **Consecrari.** Priorem hujus textus partem exposui supra, in *cap. 1.*

COMMENTARIUM.

In secunda parte hujus textus docet Innocentius, oleum prophanum non consecratum posse misceri cum consecrato, ad sacramentum Extremæ unctionis administrandum: quod & de aqua benedicta docuit noster Innocentius *lib. 4.*

de sacro altaris mysterio, cap. 32. ubi ait: *Aquâ pura per aquâ benedictâ contactum efficitur benedictâ.* Illustrant Trullench. *de sacram. lib. 5. cap. unic. dub. 2. num. 3.* Decastillo eod. tract. tom. 1. tract. 7. disputat. 1. dub. 7. num. 74. Diana p. 11. tract. 3. resol. 15. P. Henao tom. 2. de sacrif. Missæ, disp. 27. sect. 10. Barbosa de jur. eccles. lib. 3. c. 3. n. 43. Homobonus in examine, tract. 4. quest. 97. Grethferus lib. 2. de benedict. cap. 20. Theophilus tom. 16. in Heterocl. spirit. p. 5. in fine: non tamen inde inferas, vinum non consecratum admixtum cum consecrato transire in sanguinem Domini; ut aliqui arguebant, referente ipso Innocentio in capite cum Marthe; §. *quævisisti, de celebratione Missarum,* illis verbis: *Quidam autem voluerunt adstruere; quod sicut aqua pura per aquâ benedictâ contactum*